

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de yaklaşık 6,5 milyon kişiden oluşan tarımsal iş gücünün yarısı mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmaktadır. Mevsimlik tarım işgücü olarak işçiler, her yıl Mart-Nisan aylarından itibaren çoğunluğunu Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa ve Batman’dan diğer bölgelere tarımsal alanda mevsimlik işçi olarak çalışmaya gitmektedir.

Mevsimlik tarım işçilerinin güvencesiz yaşam ve çalışma koşulları, geçirdikleri trafik kazaları, iş kazaları, uğradıkları ırkçı saldırılar, çocuk ve kadın emeği sömürüsü, sosyal güvenlikten yoksunluk ve bölgesel eşitsizlikler gibi yapısal hale gelmiş sorunların araştırılması; kamu politikalarındaki eksikliklerin tespiti ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 06.08.2025

DİLAN KUNT AYAN
Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de mevsimlik tarım işçiliği, uzun yıllardır sosyal, ekonomik ve hukuki yönleriyle çok boyutlu bir sorun alanı ve emek sömürüsü halini almıştır. Bu sorunun en acil ve yakıcı boyutlarından biri ise, işçilerin göç ve ulaşım süreçlerinde karşılaştıkları hayati risklerdir.

Son olarak, 5 Ağustos 2025 tarihinde Urfa’dan Ordu’ya fındık hasadına gitmek üzere yola çıkan mevsimlik tarım işçilerini taşıyan bir minibüs, Sivas sınırlarında yer alan Geminbeli Geçidi’nde uçuruma yuvarlanmış; meydana gelen kazada 3 kişi yaşamını yitirmiş, 18 kişi ise yaralanmıştır. Bu üzücü olay, mevsimlik işçiliğin yalnızca çalışma süreçleriyle değil, aynı zamanda ulaşımında can güvenliğini tehdit eden denetimsizlik ve yapısal güvencesizlikle de doğrudan ilişkili olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Barınma, ulaşım, sağlık hizmetlerine erişim, eğitim hakkı gibi temel sosyal haklar bakımından ciddi yoksunluklar yaşanmakta; işçilerin taşındığı araçların büyük bir bölümü denetim dışı kalmakta ve can güvenliğini tehdit etmektedir. Son yıllarda mevsimlik işçileri taşıyan araçların karıştığı trafik kazalarında birçok kişi yaşamını yitirmiş veya kalıcı şekilde yaralanmıştır.

Kamu idaresinin yıllardır sürdürdüğü parçalı ve geçici uygulamalar, bu alandaki sorunların kökleşmesine neden olmuştur. 2010 yılında kurulan “Mevsimlik Tarım İşçileri İzleme Kurulu” gibi sınırlı girişimler ise kalıcı, etkili ve bütüncül bir sosyal politikaya dönüşmemiştir. Bu çerçevede mevsimlik tarım işçiliği yalnızca bir ekonomik faaliyet değil, aynı zamanda ciddi bir insan hakları, sosyal adalet ve kamu politikası sorunu olarak ele alınmalıdır.

Türkiye’nin en büyük ve verimli tarım arazilerine sahip olan Urfa, ne yazık ki en fazla mevsimlik tarım işçisi göçü veren kentlerden biridir. Bu nedenle Urfa’dan başka kentlere göç eden çok sayıda kişinin sıklıkla emek sömürü, iş kazası, trafik kazası, bazı bölgelerde ırkçı saldırılarla karşılaşması basına ve kamuoyuna da yansımaktadır. Urfa’dan bu kadar çok göç olmasının sebeplerinin başında, Urfa’daki tarımsal faaliyetlerin yeterince desteklenmemesi, çiftçilerin giderek tarımdan uzaklaşmaya mecbur bırakılması, susuzluk, elektriksizlik ve kuraklık gibi sorunlarda çiftçilerin yeterince desteklenmemesidir. Yine aynı şekilde Urfa’da tarım dışı istihdam alanlarına yönelik yerel ve merkezi yatırımların olmaması, var olan alanların daraltılması da Urfa’da işsizlik oranlarını arttırmakta ve Urfalıları başka kentlere sürekli ve mevsimsel işçi olarak göç etmeye mecbur bırakmaktadır.

Hal böyleyken, geçtiğimiz sene AKP Urfa İl Başkanı Ali İhsan Delioğlu’nun mevsimlik tarım işçileri hakkında sarf ettiği “Mevsimlik işçiler tatile gidiyorlar” şeklindeki beyanı ve uzun yıllardır atılmayan adımlar ve kağıt üstünde bırakılan politikalar, yaşanan emek sömürsünü ve yaşam hakkı ihlallerini görmezden gelen bir siyasi iktidar aklını temsil etmektedir. Tarım işçilerinin karşı karşıya kaldığı ağır çalışma koşullarının, düşük ücretlerin, sosyal güvencesizliklerin ve can güvenliği risklerinin yalnızca ölümlü kazalar ve basına yansıyan münferit vakalardan sonra tartışılması ise sorunların çözümüne değil inkâr ve görmezden gelmeye yönelik bir politika uygulandığını göstermektedir.

Bu bağlamda, mevsimlik tarım işçiliğine ilişkin temel sorunların tüm boyutlarıyla ele alınması ve kamu politikalarının etkin biçimde yeniden düzenlenmesi için aşağıdaki soruların yanıtlanması elzem hale gelmiştir:

* Şanlıurfa gibi tarım potansiyeli yüksek bir kentten neden bu denli yoğun biçimde mevsimlik işçi göçü yaşanmaktadır?

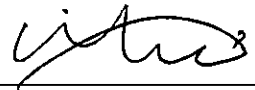
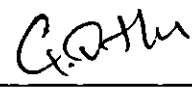
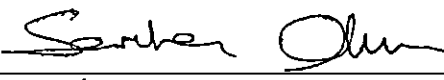
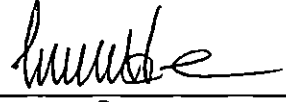
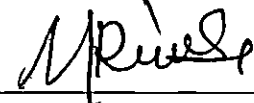
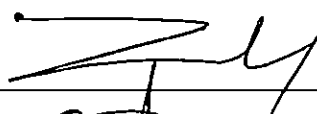
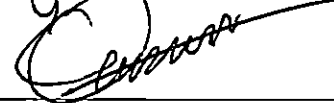
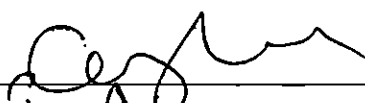
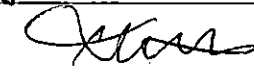
* Tarımsal üretim ve istihdam politikaları yerelde neden sürdürülebilir biçimde yapılandırılmamaktadır?

* Mevsimlik tarım işçileri neden kayıt dışı çalışmakta, neden sosyal güvenceye erişememektedir?

* İşçilerin ulaşım ve nakilleri neden bu kadar denetimsiz ve güvensizdir? Bu kadar trafik kazalarının olmasına rağmen neden bu konuda etkili yasal düzenlemeler ve yaptırımlar belirlenmemekte, denetimler sıkı bir şekilde uygulanmamaktadır?

* Bugüne dek yürütülen yasal ve idari düzenlemeler neden kalıcı bir çözüm üretmemiş; devam etmekte olan sorunlara rağmen yeni ve kalıcı adımlar atılmamıştır?

Tüm bu sorular ve yukarıda anlatılan nedenlerle; mevsimlik tarım işçilerinin ulaşım, barınma, sağlık, eğitim ve sosyal güvenlik gibi alanlardaki haklarının nasıl güvence altına alınabileceğini, devletin ve yerel idarenin rol ve sorumluluklarını, yerel kalkınmayı teşvik eden, göçü azaltan üretim modellerini, ulaşım güvenliği açısından denetim mekanizmalarının güçlendirilmesini, mevsimlik işçilikte çocuk emeği ve kadın emeğinin korunmasına yönelik özel politika araçlarını, tarım araçları ve taşıyon sisteminin denetlenmesi ve kayıt altına alınmasını ve mevsimlik işçiliğe dair dağınık mevzuatın bir çatı altında toplanarak bütüncül bir yasal mevzuat düzenlemesi yapılmasını incelemek, tartışmak ve gerekli adımları atmak amacıyla Meclis bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	